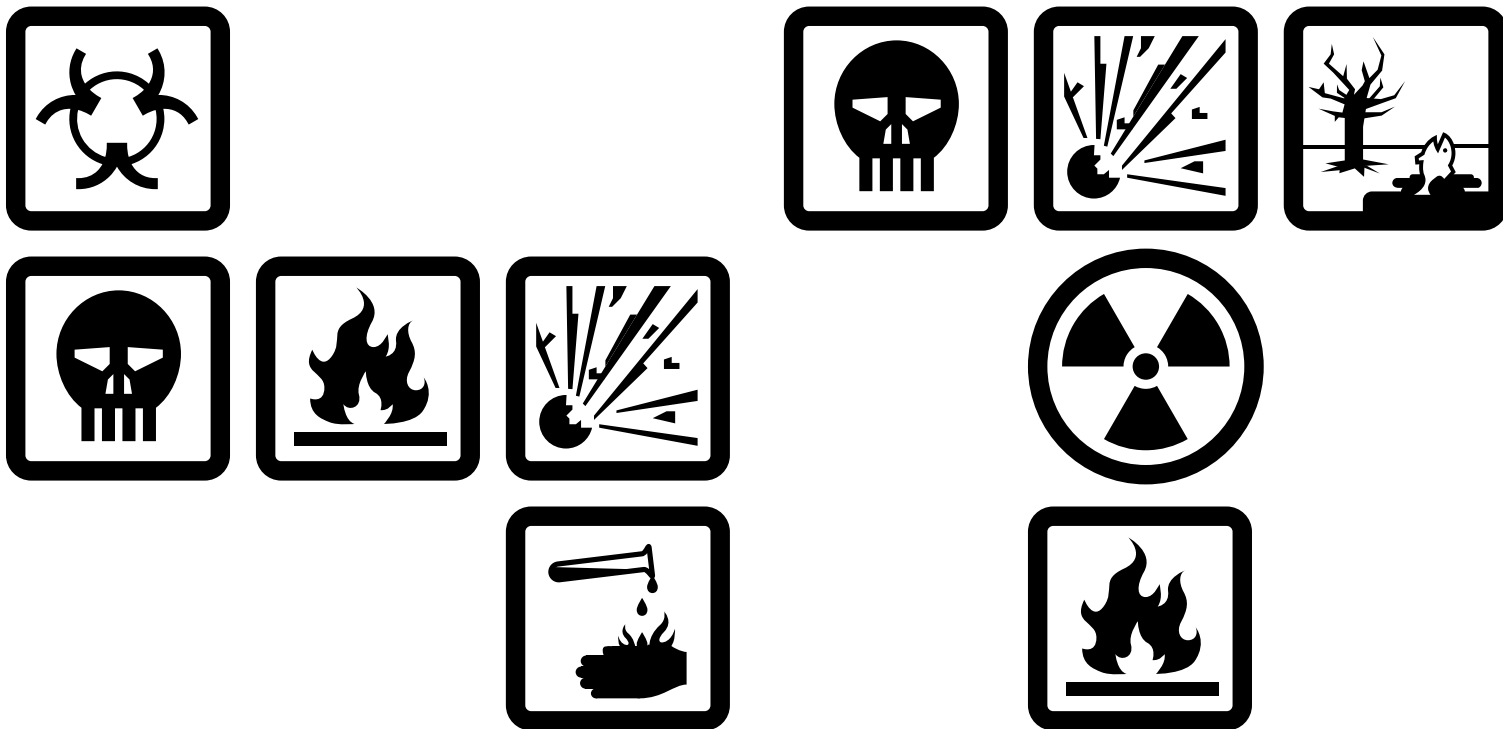

ADVARSEL: LÆR AF VORES FEJL I STEDET FOR AT BEGÅ DE SAMME

SÅ ENKELT LYDER BUDSKABET FRA **PETER MORTIMORE** OG **DAVID C. BERLINER**. TESTTYRANNI HAR IFØLGE DE TO PROFESSORER ØDELAGT GRUNDSKOLEN I DERES EGNE HJEMLANDE - ENGLAND OG USA. NU SER DE MED BEKYMRING PÅ DEN DREJNING, DEN DANSKE FOLKESKOLE ER VED AT TAGES.

* Det danske skolesystem kan blive et forbillede for hele verden. Sådan sagde den engelske professor Peter Mortimore, da han for fire år siden var i Danmark som leder af OECD-rapporteringen om den danske folkeskole. Nu er han tilbage, men har ikke helt så positive gløser at hæfte på den udvikling, han ser.

"For fire år siden sagde jeg, at forbød den danske regering rangordning af skoler, og formåede I at bruge test rigtigt, kunne I skabe et rigtig godt skolesystem. Lige nu balancerer I på en knivsæg. For selv om jeg stadig oplever, at der er opmærksomhed på, at test og ranglister kan bruges forkert, har I indført nationale test. Og så vidt jeg ved, er regeringen ikke længere afvisende over for at offentliggøre skolernes resultater."

En af kvaliteterne i det danske skolesystem er, ifølge Peter Mortimore, at det er et 'tålmodigt' system, hvor eleverne ikke i så høj grad oplever fiasko og derfor har mod på at lære langt op i voksenalderen. Men begynder man at stirre sig blind på testresultater og rangordne skoler, dræber man den kvalitet – og skaber et skolesystem som det engelske eller det amerikanske. Skolesystemer man allerede har set ikke virker.

Peter Mortimore er ikke den eneste udefra, der bekymrer sig. David C. Berliner er professor på Arizona State University og har forsket i læring og læreruddannelse i mange år. De senere år har han undersøgt de utilsigtede konsekvenser af Bush-regeringens skolereform No Child Left Behind fra 2002, der har intensiveret testningen i uddannelsessystemet over hele USA. Hans budskab er ikke til at tage fejl af:

"I Danmark har I bygget et skolesystem, der hviler på gode værdier som demokrati og fællesskab, men lige nu ser jeg jer bevæge jer i retning af det amerikanske system. Det bekymrer mig, for den amerikanske skolereform No Child Left Behind har slået fejl på en lang række områder og medført stor skade. Det skal I lære af."

TESTTYRANNI INDBYDER TIL SNYD

Opdeling af skoler som enten gode eller dårlige – og dermed ghettodannelser og lærerflugt. 'Teaching to the test'. Indsnævring af curriculum og undervisning i færdigheder, der ikke matcher fremtidens behov, men blot har til formål at skabe gode testresultater. Det er blot nogle af de konsekvenser, som de to professorer nu advarer danske politikere og skolefolk mod.

Særligt i USA har man gjort det så fordelagtigt at præstere gode testresultater, at det har skabt snyd, korruption og dårlig moral blandt administratorer, lærere og elever.

David C. Berliner peger blandt andet på eksempler, hvor dygtige elever er blevet tvunget til at tage en test, selv om de var syge, og på skoler, hvor antallet af suspenderede elever er steget markant op til en test, simpelthen fordi de var 'low scores'. Han beretter om eksempler på fejlagtige afrapporteringer fra skolerne og på, hvordan han i sin forskning har overværet, at lærere har hjulpet eleverne under testseancerne for at opnå bedre resultater.

"Test korrupperer indikatorerne og derved de mennesker, der er involveret. Og jo mere der er på spil, jo værre bliver det. Når man som lærer eller skoleleder bliver målt – og måske endda belønnet eller straffet – på udfaldet af en test, inviterer det til umoralsk adfærd og defensiv undervisning. Man begynder at anskue eleverne ikke som elever, men som testscorere, der kan enten hæve eller sænke ens indkomst," forklarer den amerikanske professor

Han refererer til Donald Campbells lov, der siger, at jo mere en social indikator bruges som styringsredskab, desto mere bliver den genstand for korruption og ødelægger derved de sociale processer.

Som eksempel peger han på New Yorks politi, der blev stillet bonusser i udsigt, hvis de kunne højne opklaringsprocenten. Det førte umiddelbart til mere effektivitet og højere op- →

klaringsprocent. Men det, der reelt skete, var, at de kriminelle blev tilbudt lavere straffe, hvis de tilstod flere forbrydelser, end de havde begået.

Når David C. Berliner siger, at den amerikanske skolereform No Child Left Behind er slået fejl, begrundet han det ikke kun i de utilsigtede konsekvenser og den umoralske adfærd, hans forskning har vist. Testresultater fra henholdsvis de enkelte stater og de nationale resultater taler deres eget sprog. Siden No Child Left Behind blev vedtaget i 2002, har fremgangen på nationalt niveau været mindre end tidligere, mens de enkelte stater alle viser fremgang i deres testresultater.

”Alle stater er stolte af deres resultater, men på nationalt niveau er der ingen fremgang. Det viser, at eleverne klarer sig godt, når lærerne ved, hvad der bliver testet i, og kan undervise efter det.”

REGERINGEN LYTTEDE IKKE

Professor Peter Mortimore beretter ikke om helt så grelle eksempler på umoralsk adfærd i England, men han genkender billedet af undervisningen som ren testforberedelse. Han fortæller, at særligt de ældre lærere forlader faget, fordi det ikke længere handler om det, der er vigtigt – nemlig læring.

Peter Mortimore har siden sidst i 70'erne været optaget af at undersøge 'school-effectiveness'. Og kritiske røster har hævdet, at det faktisk var ham og andre af 80'ernes og 90'ernes effektivitetsforskere, der med deres fokus på, 'hvad der virker' og 'ikke virker', har været skyld i den skolepolitik, den britiske regering fører i dag. Herunder nationalt curriculum, nationale test af en række faglige færdigheder samt et inspektionssystem til at tjekke skolernes implementering af 'best practice' med.

Ifølge Peter Mortimore selv er forklaringen en anden – nemlig at politikerne kun har lyttet til halvdelen af effektivitetsforskernes budskab.

”Vores forskning viste, at der var nogle skoler, der var i stand til at præstere mere og udviste større fremskridt end andre skoler – både fagligt og socialt. Vi kunne gennem vores studier pege på nogle faktorer, der var associeret til disse effektive skoler. Men lige siden mine første studier i 1979 har jeg fremhævet, hvor vigtigt det er at se på, hvad det er for et input, skolerne har – hvad det er, eleverne bringer med sig til skolen. Nogle skoler ser nemlig ud som om, de klarer sig godt, fordi de har dygtige elever. Andre skoler ser ud til at klare sig dårligt, fordi de har nogle andre elever, men har faktisk den største udvikling.

Og den del af budskabet har den britiske regering nægtet at lytte til.”

Konsekvensen af den måde, regeringen har valgt at lytte til effektivitetsforskningen på, er ifølge Peter Mortimore, at man sammenligner resultater fra skoler uden at se på elevsammensætningen. Samtidig har regeringen ført det endnu videre og sagt: Kan én skole gøre dette, så kan en anden også. Og det kan de, ifølge Peter Mortimore, ikke. Der er en lang række faktorer, der spiller ind.

SKAB ET BALANCERET SKOLESYSTEM

Fra USA kan David C. Berliner pege på samme problematik. Som han siger, har man med No Child Left Behind skabt en fabriksmodel, hvor man snævert fokuserer på outputtet – testresultaterne – og ikke tager med i betragtning, hvad eleverne bringer med sig til skolen. Han giver et konkret eksempel fra British Columbia.

Et TV-hold tog ud for at filme det, der ifølge ranglisterne skulle være den værste skole overhovedet. De var der en uge og fandt ud af, at det var en helt fantastisk skole, men eleverne kom fra hjem, der havde store misbrugsproblemer, var meget fattige eller var tosprogede. De ville aldrig kunne præstere de bedste resultater. De ville aldrig kunne blive nummer et, men skolen og lærerne gjorde en masse godt og viste faktisk fremskridt på en lang række områder.

Både i England og i USA er det svært at rekruttere lærere til såkaldte lavt præsterende skoler, fordi det ikke er muligt at opnå så store fremskridt og gode testresultater som på skoler med meget velfungerende elever. Et andet problem med at måle og sammenligne skoler er, ifølge Peter Mortimore, at man ender med at skabe et ubalanceret skolesystem og en stor utilfredshed i befolkningen.

”Når man rangordner skoler og samtidig giver mulighed for at vælge, ender man med, at flere og flere jætter færre og færre skoler – og flere og flere bliver utilfredse, fordi de ikke kan få det, de tror er det bedste. Det er det, jeg kalder et misforstået valg. Og det er derfor, den danske regering skal tænke sig godt om, før de går den vej.”

Forskning – herunder Peter Mortimores – peger på, at skoler fungerer bedst, når der er en balance mellem elever, der har nemt ved at lære, og de, der har sværere ved at lære. Derfor bør det intelligente land, der ønsker, at hovedparten af befolkningen skal klare sig godt, holde deres muligheder åbne, gå efter det balancerede system. Jo flere balancerede skoler

man har, jo mere acceptabelt vil det, ifølge professoren, også være for forældrene - og jo bedre vil skolerne fungere.

BRUG TEST INTELLIGENT

Hverken Peter Mortimore eller David C. Berliner er imod test og evalueringer. De mener begge, at test og evalueringer kan forbedre skole og undervisning, hvis de som diagnosticerende test bygger på en feedback-model, hvor professionelle i skolen bliver klogere på det, de gør. Og særligt Peter Mortimore mener, at det ville løfte kvaliteten i den danske folkeskole, hvis man fik skabt en god evalueringskultur.

"Jeg har flere gange sagt, at særligt de ældste elever i den danske folkeskole mangler udfordringer. Det kan blandt andet en stærkere evalueringskultur være med til at fremme. Men den skal skabes ud fra de gode værdier, jeres skolesystem hviler på. Flere test vil blot få flere elever til at opleve sig selv som fiaskoer, som vi har set det i England."

Også internationale undersøgelser som PISA – og den amerikanske pendant NAEP - kan, ifølge de to professorer, bidrage til at bedre et lands eller en stats skolesystem, hvis de, som Peter Mortimore siger, ansues intelligent:

"PISA kan ikke give svar, men skal betragtes som et blik udefra, der skal få ikke bare politikerne, men hele samfundet til at stille sig selv spørgsmål. Hvordan kan det for eksempel være, at danske piger ikke klarer sig bemærkelsesværdigt bedre end drenge som i andre lande? Er der nogle særlige vilkår, der gør sig gældende i Danmark? Og er det vigtigt for os, at de bliver bedre? PISA skal få det intelligente samfund til at stille spørgsmål. Svarene afhænger af landets historie, kultur og kontekst, men hvis man ignorerer de spørgsmål, gør man sit land en bjørnetjeneste."

David C. Berliner er enig i, at undersøgelser som PISA og NAEP kan bidrage til at bedre et lands eller en stats skolesystem, hvis man ikke lader sig rive med af det sindssyge fokus på gode resultater, men i stedet bruger dem til at spørge sig selv, hvad det er for et skolesystem, man ønsker at skabe. Dog bekymrer det den amerikanske professor, at undersøgelser som PISA og NAEP påstår at kunne forudsige fremtiden.

"PISA påstår at kunne sige, hvilke færdigheder der er brug for i fremtiden. Og det store spørgsmål for test-designerne er: Hvordan sammensætter vi et curriculum, der forbereder til fremtidens arbejdsliv? Mit svar er, at det kan man ikke, for vi kender ikke fremtiden. Vi er nødt til at forberede børn og unge til det, der endnu ikke eksisterer. Og det betyder, at det er vigtigere

at være god til at opsøge og tilegne sig viden, end det er at have en eksakt viden. Men det er ikke det, PISA-undersøgelser eller andre test, jeg har kendskab til, lægger vægt på," siger David C. Berliner.

Han peger på en undersøgelse fra USA's arbejdsministerium, som anslår, at dagens elever vil have haft 10-14 forskellige job, når de fylder 38. Samme undersøgelse peger på, at de ti mest efterspurgte job i 2010 slet ikke eksisterede i 2004.

"Hvordan skal man kunne forberede børn og unge på op til 14 forskellige job – og på job, man endnu ikke kender. Det er umuligt. Og derfor er den slags test, vi bruger i dag, farlige både for undervisningen og for et lands fremtid." ■

Eva Frydensberg Holm
efh@dpu.dk

PETER MORTIMORE

Professor Peter Mortimore er tidligere leder af Institute of Education og professor på University of London. Han har i mange år forsket i 'school effectiveness' og var formand for OECD's review af den danske og norske folkeskole.

DAVID C. BERLINER

Professor David C. Berliner er professor på Arizona State University i USA og har gennem mange år forsket i læring og læreruddannelse. I de senere år har hans forskning koncentreret sig om de utilsigtede konsekvenser af den amerikanske skolereform No Child Left Behind, og han har for nylig udgivet bogen *Collateral Damage: How High-Stakes Testing Corrupts America's Schools*.